

ЕДНА МУЗИКАЛНА ФИЕСТА

С ИВО ПАПАЗОВ, ПЕТЪР РАЛЧЕВ, ГЕОРГИ ЯНЕВ И СТОЯН ЯНКУЛОВ

Гостуването в Прага на всяко едно от тези имена поотделно би било събитие. Фактът, че тези четири големи звезди на българската народна музика свириха заедно на 9 май в Lucerna Music Bar, е повод да говорим не за събитие, а за безпрецедентен по своето значение концерт, който без никакво преувеличение ще остане паметен за всеки един от петстотинте щастливци, които тази вечер се намираха в залата.

Показателно за това с каква слава и репутация се ползват по света имената на Ралчев, Папазов, Янкулов и Янев е и фактът, че освен нашите сънародници сред посетителите имаше много чехи, американци, немци и италианци – любители на българския фолклор.

В продължилния три часа концерт звучаха мелодии и хора от всички кътчета на Бъл-

гария. Шопски, добруджански и странджански ритми се смесваха с тракийски мелодии, а четиримата виртуози на сцената караха публиката да следи със затаен дъх всеки един порив на тяхната безкрайна музикална инвенция.

Тъпанът и множеството ударни инструменти на Янкулов създаваха огнена ритмична основа, върху която кларинетът, акордеонът и цигулката на Папазов, Ралчев и Янев се преплитаха във взаимни диалози и надсвирвания като природна стихия, която помита всичко по пътя си към сърцата на слушателите. Не случайно концертът кулминира със спонтанно възникналото огромно хоро, на което се хващаха и чужденци, завладени от еуфорията на българската музика.

Музикалната магия на четиримата инстру-

менталисти, които от години разнасят славата на родния ни фолклор по всички континенти на планетата, накара всички ни в тази незабравима вечер да усетим багрите на българската сватба, да забравим за проблемите на ежедневието и да се пренесем за няколко часа в един нереален свят. При подобни големи музикални събития прожекторите са насочени към звездите на сцената и тяхните лъчи рядко достигат до тези, без чиято неуморна работа и съпричастност нямаше да станем свидетели на този изключителен концерт. Затова нашите благодарности са одправени и към Петя Бъркалова, Мария Захариева, Георги Бечев, сдружение “Възраждане”, Българския културен институт и Посолството на Република България в Чехия.

(И. И.) Снимки: Ярослав Балвин

НОВ ЧЕШКО БЪЛГАРСКИ РАЗГОВОРНИК

Издателство “Монтанекс” издаде през май тази година Чешко-български разговорник, предназначен за чешките туристи, за които България през последните години става все по-популярна дестинация. “Аз бих искала чрез този разговорник чехите отново да обявят България”, казва авторката Сирма Зидаро-Коунова, дългогодишна председателка на Българския културен клуб в Острава. Книгата съдържа основи на българската граматика, запознава читателите с особеностите на българското произношение

и дава практически съвети за това как чехите да се чувстват в България като у дома си. Разговорникът е написан с чувство за хумор и включва богат илюстрационен материал. Чешко-българският разговорник можете да си поръчате на www.vsechnyknihy.cz, на адрес Montanex-distribuce, s.r.o., Kutuzovova 25, 703 00 Ostrava, на телефон 596 621 133, на факс 596 627 848 или на e-mail vsechnyknihy@vsechnyknihy.cz (М. З.)

БЪЛГАРСКОТО КИНО ВЪВ FEBIO FEST

Българското кино и тази година присъстваше на филмовия фестивал FEBIO FEST, който за втори път се проведе във Village Cinema Anděl в центъра на Пражския Smíchov. Самата атмосфера на фестивала е леко провокирана от растящия модерен център на младите чехи и хората със динамичен заряд Anděl city. Не случайно един от гаражите на модерния мултиплекс се превръща в танцова и музикална арена на закаднелите за стойности събития млади хора. В стила на хепънинг тук се редуват джаз, фолк, рок, фънк, етно... всички са в общия ритъм на филм, музика, забава.

В тази атмосфера филмът на Георги Дюлгеров "Лейди Зи" се чувства в свои води и по реакцията на публиката става ясно, че филмът прониква до душите на младата публика, дава поводи за размисъл, а дори и за по-дълбоко вглеждане в себе си. Филмът беше прожектиран в рамките на програмата Световно ново кино II. Той разказва историята на Златина (ролята играе младата талантива

Анелия Гарбова), израстнала в Дом за изоставени деца, която отказва да ангажира чувствата си във сериозна връзка, търсейки себе си и опитвайки се да разбере света около себе си през призмата на новото време, пълно със понякога неприятни изненади и изкушения. Спорно е дали представата за нашето време и българската действителност в началото на XXI век е лутащата се Златина заедно със интересен представения образ на младия шампион и

инструктор по стрелба, опитващ се да предпази главната героиня от крачката към тъмния и пълен с опасности живот на лека жена. Сюжетът тече сравнително леко и оставя отпечатък за характера на времето ни: пълно с илюзии, надежди, силно желание да обичаме и да бъдем обичани, горчиви разочарования, склонност към рискови авантюри. Във филма е преплетена и етническа нишка, но тя не е доминираща, а по-скоро дава колорит на традиционната българска атмосфера.

Филмът на Георги Дюлгеров е спечелил Голямата награда на филмовия фестивал в Сараево през 2005 г. След "Мила от Марс", който бе представен на миналогодишния фестивал FEBIO FEST в Прага и мина с голям успех - всички прожекции бяха продадени, създаденото от съвременната българска кинематография оставя впечатление на качествена, актуална и напипваща пулса на времето продукция. Съжаление може да предизвика сравнително малкото произведени филми, но е очевидно съживяването след годините на застой. (М.К.)

ПРАГА – СЪРЦЕТО НА НАРОДИТЕ

В края на май за осми пореден път се проведе международният фестивал "Прага-сърцето на народите", организиран от сдружение "Лимбора" и Кметството на Прага. Тази мултикултурна и мултиетническа акция е най-голямата обща проява на народните малцинства в Прага, тъй

като в нея участват 16 сдружения и организации. Традиционният фолклор се представя на фестивала като част от чешката и световната култура. Всеки концерт е доказателство за това, че музиката, песента и танца са универсални езици за разбиране между народите. В тазгодишното

издание участваха 500 души от 19 държави. Във фестивала взе участие и танцовият състав "Тергьовден" от Раднево, който плени с българските хора, ръченици и уникални носии възторжената пражка публика.

(М. З.)

БЪЛГАРСКИ ОПЕРНИ ПЕВЦИ НА СЦЕНАТА НА ДЪРЖАВНАТА ОПЕРА В ПРАГА

Пражката държавна опера постави в края на март рядко изпълняваната опера на Джузепе Верди “Сицилиански вечерни”. Макар че в Прага тази изключително трудна за инсценизация и интерпретация творба звучи в Ставовския театър само четири години след парижката ѝ премиера, последната ѝ постановка в Чехия е от началото на 60-те години на миналия век. Интересно е, че в новата постановка на “Сицилиански вечерни” са ангажирани трима български певци. Сред интерпретаторите на ролята на Ариго изпъква името на Бойко Цветанов, който суверенно се справя с изключително труд-

ната роля на сицилианския въстаник и син на френския тиранин. Неговият голям и красив глас, стабилните му височини, както и умението му да се превъплати в образа на разкъсвания от страсти и отговорности водач на народното въстание, завладяха пражката публика. В ролята на Елена са ангажирани и две българки - Анна Иванова-Тодорова, солистка на Държавната опера в Прага и Христина Василева, солистка на операта в Либерец. Анна Иванова –Тодорова, която през последните години преминава от лирико-колоратурния към спинтовия и драматичен репертоар, демонстрира в ролята на Елена

силно сценично присъствие и добра вокална техника. Тя майсторски превъплъщава изпълнената с любов и отмъстителност Елена. Христина Василева със своя красив и добре школуван спинтов сопран е, може да се каже, новото българско откритие на пражка сцена. В новата постановка на “Сицилиански вечерни” българските оперни певци показват уменията си да се превъплъщат в изключително сложните във вокално и драматургично отношение роли, както и невероятната красота на гласовете си. За тях бяха заслужените аплодисменти на публиката. (М. З.)

ВИСОКА НАГРАДА ЗА БЪЛГАРСКА БОХЕМИСТКА

В рамките на 12 международен панаир на книгата в Прага с престижната награда “Бохемика” за принос към чешката култура бе наградена известната наша бохемистка Маргарита Кюркчиева. В своята дългогодишна дейност тя е превела повече от 60 заглавия от чешки език, включително и два сборника на чешката литература, съставителка е на българо-чешки и чешко-български речник на техническите термини, превела е голям брой филми, правни и технически текстове, участвала е при множество симултанни преводи. На тържеството, организирано от Obec spisovatelů и Nadace Český literární fond, присъстваха преводачи, писатели, издатели, гости на панаира на книгата. Към многобройните поздравления на присъстващите се присъедини и Българският културен институт в Прага. (А. М.)

ИЗЛОЖБА НА ХУДОЖНИКА ВЕНЕЛЕН ВЪЛКАНОВ В ПРАГА

Българският културен институт в Прага организира изложба - илюстрации на детски книги на известния наш художник Венелин Вълканов. Тя се състоя по време на 12-тата международна изложба-панаир на книгата в чешката столица от 4-ти до 7-ми май, където имаше и щанд с български книги. Художникът е илюстрирал повече от 100 книги за деца и юноши, които освен в България са издавани и в Япония, Германия, Полша, Естония...

ПОСЛАНИЦИ НА БЪЛГАРСКИЯ ДУХ В ПРАГА

МАРИЯ ЗАХАРИЕВА

По случай 24 май Българският културен институт организира в Българското училище в Прага среща с писателя Антон Дончев, с поета и издателя Иван Гранитски, с композитора и пианиста Ценко Минкин, с цигуларя Владимир Владигеров и с актрисата Райна Василева. На импровизиран щанд беше изложена част от продукцията на издателство “Захари Стоянов” и всеки от посетителите имаше възможността да си купи компакт-диск или книга, както и да получи автограф от Антон Дончев и Иван Гранитски.

Нашите видни интелектуалци размишляваха заедно със слушателите за българската национална идентичност и за българския дух. Райна Василева прочете откъс от „Време разделно”, най-известния роман на Антон Дончев, преведен на 29 езика. Владимир Владигеров изсвири на цигулка творби от Марин Големинов и Ценко Минкин. А композиторът Ценко Минкин, чийто подобие с младия Яворов е повече от очевидно, импровизира на пиано по романа “Време разделно” и изпълни композицията си Panis angelicus.

Думите на писателя Антон Дончев се връзваха дълбоко в съзнанието ни. “Съществува една държава на духа, на българския дух, която е просъществувала повече от 1000 години. Нашата първостепенна задача е да запазим именно държавата на българския дух... Дали това, което в момента възприемаме като поражение на българщината, не е едно разпространение на българския дух. Ако ние успеем да запазим тази светлина в съзнанието на българите, ще означава, че ние сме се пръснали по света, за да носим светлината и силата на българския дух”.

Иван Гранитски, който определи себе си като отварящият и затварящият духовните врати пред необятните таланти, каза: “Заедно с Вас, които сте посланици на българския дух в Прага, ние можем да се преборим за оцеляването на българския дух”.

Издателят Иван Гранитски стои пред импровизирания книжен щанд в салона на Българското училище. Моля го да ми отговори на няколко

въпроса. “Искам да Ви подаря своята книга “Пазар на роби с бюста на Волтер”, казва той и като започва да ми пише посвещение, ми рицитира стиховете на Борис Христов “... Мария - жената на всички мъже и на мъртвите даже”. Пред мен всъщност е поетът Иван Гранитски.

Г-н Гранитски, Вие сте директор на издателство “Захари Стоянов”, което издава предимно българска литература. Откога съществува това издателство и какви са неговите цели?

Издателството е създадено през 1997 г. До този момент е издало над 1100 заглавия, от които 800 – с българска литература. Една от най-важните ни поредици е “Българска класика”, която е от 120 тома. Но имаме над 25 поредици с детска литература, философия, икономическа и справочна литература.

Амбицията на това издателство е да укрепи българския дух и да се опита да издаде по-забравени творби – например на Михалаки Георгиев, Тодор Влайков, Неофит Бозвели. Това са автори, които не са издаван повече от 30 години. Издаваме и съвременна българска литература. Имаме многотомни издания на Антон Дончев, Евтим Евтимов, Валери Петров, Ивайло Петров и др.

Откъде намирате средства да издавате тези книги? Поредиците, които изброихте, определено не са комерсиални.

Да, доста е трудно. Ние обикаляме много из България и из българските културни центрове в чужбина. Слава богу, все още се намират патриоти-родолюбци да помагат на една или друга наша книга. Но и тези стотици срещи, които имаме, са една форма на книгоразпространение, която допълнително носи тази възможност. Важно е човек да има идеи и дух и да може да ги осъществи.

Сигурно това Ви струва много труд и нерви....

Да, много нерви, но благородната кауза си заслужава.

Виждам, че издавате и поезия. Четат ли българите все още поезия? Много се материализираха хората напоследък...

Абсолютно права сте. Но има една постоянна аудитория, която чете и обича поезия и истинско изкуство. Ние организираме и много срещи специално с млади хора по цялата страна и виждаме възраждането на интересите към сериозната книга, включително и към поезията. В България има много таланти хора, които пишат поезия и ние се опитваме да ги открием, да издадем техните творби и да им помогнем в първите им стъпки. Това е най-важното. ■